

Titel: Bæredygtighed i undervisningen

Tema: Bæredygtighed og FN's verdensmål/
Sustainability and UN's Sustainable Development Goals
Fag: Humanistiske og samfundsvidenskabelige fag
Målgruppe: Ungdomsuddannelserne

Vejledningen nedenfor er for humanistiske og samfundsvidenskabelige fag og indeholder generiske ideer som kan bruges i mange emner og fag.

Forslag til Tv-udsendelser:

- Udsendelser om miljømæssig bæredygtighed <http://mitCFU.dk/lnkyj3m>
- Udsendelser om social bæredygtighed <http://mitCFU.dk/lnkyj3c>
- Udsendelser om økonomisk bæredygtighed <http://mitCFU.dk/lnkyj3w>

Denne vejledning indeholder generelle ideer til hvordan man kan arbejde med bæredygtighed i undervisningen i alle humanistiske- og samfundsvidenskabelige fag. På mitCFU ligger der mange udsendelser, der kan bruges afhængig af hvilket fag/emne/verdensmål man arbejder med (se eksempler ovenfor).

Forløbsplanen er 7 lektioner, og den fokuserer på **viden** om bæredygtighed, **refleksion** over bæredygtighed, og at **handle** bæredygtigt. Desuden undervises i FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Derefter skal eleverne tage stilling til hvilke verdensmål, der er relevante at arbejde med i de(t) pågældende fag, og udvælge hvilke(t) verdensmål de vil arbejde med, og til sidst præsentere et produkt de har lavet i løbet af forløbet.

Uddybning af de tre aspekter:

- Viden om bæredygtighedsaspekter:
 - miljø/klima
 - økonomisk
 - social
- Bæredygtigheds tre kompetencer:
 - globalt medborgerskab (eleverne skal forstå sig selv som globale medborgere)
 - kommunikative og interkulturelle kompetencer (eleverne skal beherske sprog og have indsigt i andre kulturer)
 - global bæredygtighed (eleverne skal have viden om udfordringer i forbindelse med bæredygtighed, og kunne udvikle og vurdere løsningsforslag)
- Refleksion over dilemmaer i bæredygtighed

Faglig relevans/kompetenceområder

Forløbets genstandsområde er bæredygtighed og verdensmål, og ud over ovenstående kompetencer træner eleverne også følgende kompetencer:

- bevidsthed om faglig metode (hvilket bæredygtighedsaspekt falder indenfor fagets område) og hvordan arbejder man fagligt med materialet.

- materialesøgning (hvilket materiale er brugbart i faget og for det udvalgte bæredygtighedsaspekt (social-, økonomisk-, miljømæssig bæredygtighed)
- formidling (forløbets afsluttende produkt)

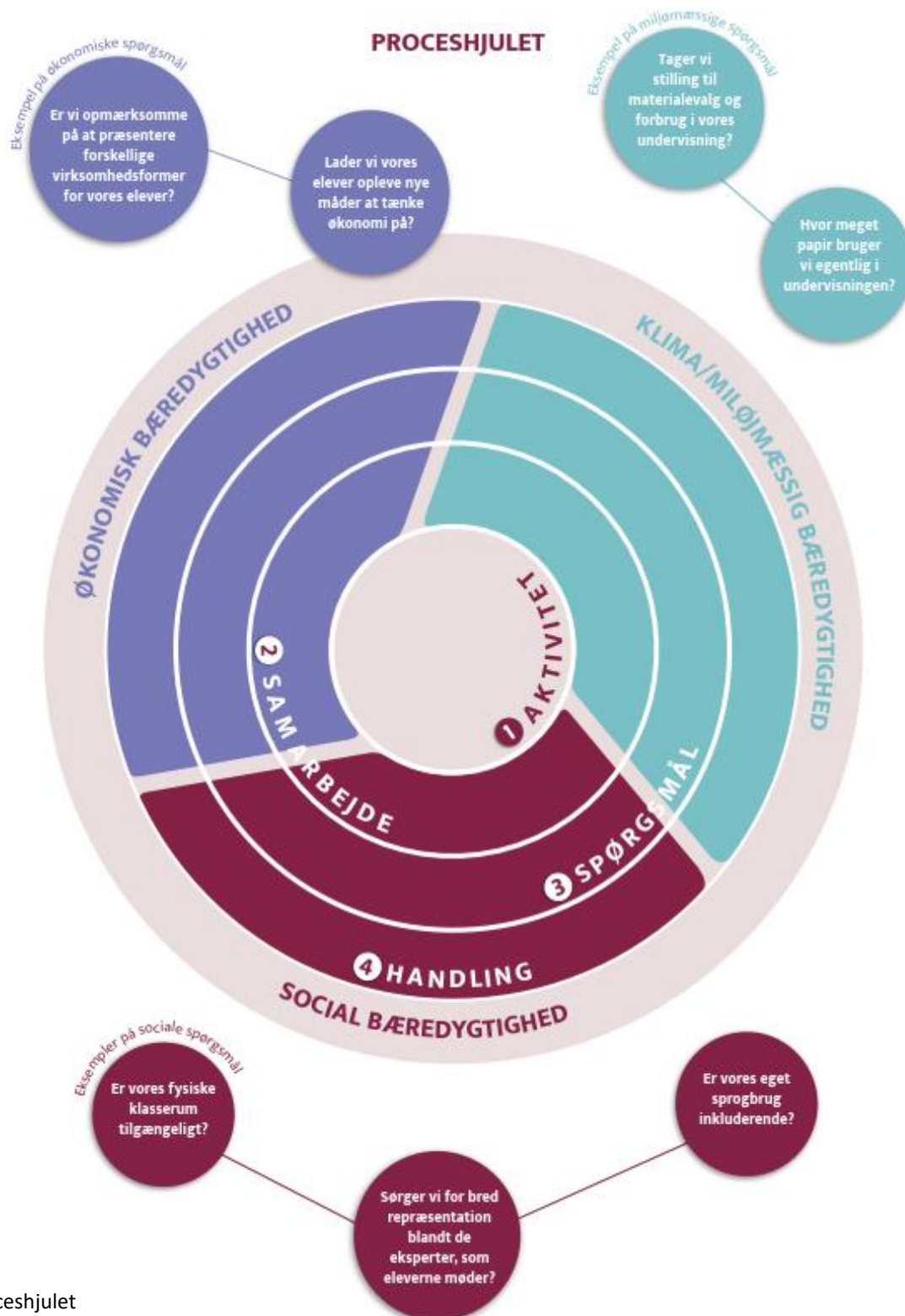
I forløbet får eleverne en indføring i bæredygtigheds tre aspekter (økonomisk-, social-, miljømæssig bæredygtighed), samt hvad FN's 17 verdensmål er. Denne viden danner grundlag for det videre, mere selvstændige, arbejde med bæredygtighed og verdensmål. Eleverne skal, i deres videre arbejde, reflektere over, hvordan de kan arbejde med bæredygtighed i det aktuelle fag og producere/ formidle et produkt ud fra materiale, som de selv har fundet/ læreren har fundet til dem. Dermed skal eleverne også reflektere over hvor fagets grænser går, og hvordan man arbejder med bæredygtighed i selve faget.

Ideer til undervisningen

Overblik over proces: Forløb i bæredygtighed og FN's verdensmål.

Inden forløbet kan du, som lærer, med fordel bruge bæredygtighedshjulet/proceshjulet (Figur 1), som er et procesværktøj, der kan bruges til at tjekke hvor bæredygtigt du/klassen arbejder. Du kan altså bruge hjulet inden dit forløb går i gang, for at måle på hvor bæredygtigt forløbet er, og/eller du kan bruge hjulet sammen med eleverne til at rammesætte deres valg i løbet af forløbet. Desuden understøtter brugen af hjulet en refleksion over, hvordan det er muligt at arbejde bæredygtigt indenfor et givent fags rammer. Skemaet nedenfor konkretiserer denne proces.

Proceshjulet/ bæredygtighedshjulet	Lærerrefleksion når forløbet planlægges – hvordan arbejder vi bæredygtigt i forløbet?	Elevrefleksion – hvordan arbejder vi bæredygtigt i forløbet?
1. Aktivitet (inderste cirkel)	Hvad vil jeg arbejde med i 1. lektion (fx definition af bæredygtighed, skolens ordensregler i bæredygtighedsperspektiv)?	Hvordan kan jeg arbejde med bæredygtighed i faget og hvilke verdensmål er relevante for mit emne?
2. Samarbejde	Hvem vil jeg samarbejde med (fx tværfagligt forløb, aktør udenfor skolen)?	Hvilke fag i fagrækken er det muligt at samarbejde med? Er der grupper, der arbejder med noget lignende, vi kan samarbejde med i min gruppe – hvor er der fælles berøringsflader?
3. Spørgsmål	Hvilke af FN's verdensmål kan vi arbejde med i mit fag/ i forløbet? Du kan få inspiration til spørgsmål her: web-ug-katalog-2023.pdf (ungdomsbyen.dk)	Hvordan arbejder vi, i min gruppe, med vores verdensmål indenfor emnet på en faglig måde i faget? Hvad er vores faglige materiale, som både skal dække verdensmål og emne? Brug evt. bæredygtighedsspørgsmålene fra web-ug-katalog-2023.pdf (ungdomsbyen.dk) (s. 56-61 (engelsk s. 84-89))
4. Handling	Hvordan står det fx til med ligestilling rundt om i verden? Formidling af gruppearbejdet til klassekammerater, naboklasser eller skolen (plancher og lig.)	Formidling af gruppens arbejde til andre. Skabe opmærksomhed om bæredygtighedsproblemstillinger og plads til refleksion hos mine kammerater.

Figur 1: Proceszjulet
Fra Ungdomsbyen, Kompetent til III (findes
også på engelsk)

Forløbsoversigt

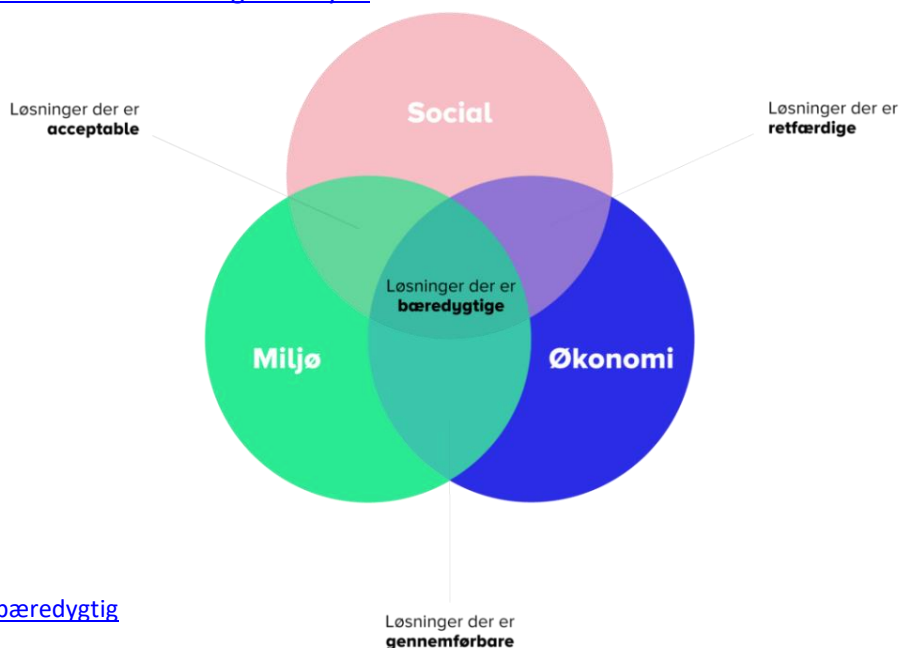
1. lektion (bæredygtighedsaspekt: viden)

Introduktion til bæredygtighed

- Præsentation af forløbet og produktkrav (oplæg).
- Brainstorming: Hvad er bæredygtighed?
- De tre aspekter af bæredygtighed: økonomisk, klima/miljø og social bæredygtighed (se figur 2 nedenfor).
- FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling introduceres.
- Konkretisering af hvordan vi kan arbejde med bæredygtighed i det pågældende fag. En diskussion om hvilke fag der bedst varetager de forskellige aspekter af bæredygtighed. Hvordan fordeler fagrækken sig på de tre aspekter af bæredygtighed, og hvor er der overlap?
- Valg af konkret sag indenfor emnet og inddeling af grupper baseret på elevernes valg.

Foreslået materiale

- [Vores kerneværdier og grundfortælling - UNESCO](#)
- [De 17 Verdensmål | Verdensmålene.dk \(verdensmaalene.dk\)](#)
- [Take Action for the Sustainable Development Goals - United Nations Sustainable Development](#)
- [Materiale til download - Ungdomsbyen](#)

Figur 2

Fra: [Uddannelse for bæredygtig udvikling - Astra](#)

Lektion 2 (bæredygtighedsaspekter: viden, refleksion)

Arbejde med materiale/finde materiale

Gruppearbejde om den sag eleverne har valgt og afsøgning af materiale, der er egnet.

- Lærerens forslag til materiale og/eller gruppernes egne materialesøgninger.
- Genbesøg procesjulet, verdensmålene og arbejdet fra 1. lektion. Én repræsentant fra hver gruppe besøger nabogruppen, der deler deres arbejde. Repræsentanten fremlægger derefter for sin egen gruppe, hvad nabogrupperne har fundet frem til i deres proces. Grupperne inspirerer således hinanden til at gå videre i deres proces.
- Grupperne arbejder hver især med at fordybe sig i deres materiale samt evt. yderligere materialesøgning, og de arbejder med hvilke metoder de skal bruge på materialet.

Lektion 3 + 4

Yderligere fordybelse (bæredygtighedsaspekter: refleksion, handlekompetence)

- Grupperne arbejder yderligere med faglig fordybelse.
- Grupperne arbejder med at strukturere viden til deres gruppe-oplæg

Lektion 5

Forberede oplæg (bæredygtighedsaspekter: refleksion, handlekompetence)

- Grupperne forbereder deres oplæg samt optager individuelt deres oplæg, som skal bruges til peer-feedback i næste lektion. Desuden træner det alle elever i at holde oplæg.

Lektion 6

Peer-feedback og finpudsning af oplæg (bæredygtighedsaspekter: refleksion, handlekompetence)

- Peer-feedback. Eleverne inddeles i tremandsgrupper før lektionen, og de lytter, individuelt til hinandens oplæg og giver formativ feedback.
- Eleverne samles i deres oprindelige faglige grupper og finpudser deres oplæg

Lektion 7

Oplæg og afrunding (bæredygtighedsaspekter: refleksion)

- Grupper holder oplæg. Det kan gøres for hele klassen eller i matrix
- Forløbet afsluttes med en fælles opsummering og/eller evaluering

Ressourcer, samlet

[Kompetent til bæredygtighed II - Ungdomsbyen](#) På Ungdomsbyens hjemmeside kan du downloade kataloget "Kompetent til bæredygtighed II" som giver konkrete ideer til forløb i bæredygtighed til ungdomsuddannelserne (kap 2+3)

[Materiale til download - Ungdomsbyen](#)

[Vores kerneværdier og grundfortælling - UNESCO](#) UNESCO Danmarks side om hvilke kerneværdier de arbejder for.

[Take Action for the Sustainable Development Goals - United Nations Sustainable Development](#) FN's hjemmeside om verdensmålene.

[De 17 Verdensmål | Verdensmålene.dk \(verdensmaalene.dk\)](#) Hjemmeside om verdensmål i undervisningen udviklet af UNDP's nordiske kontor i Danmark, Globale Gymnasier og VerdensKlasse samt Mellempfolkeligt Samvirkes undervisningsindsats

Huskedler med samling af materiale fra mitCFU:

Miljømæssig bæredygtighed <http://mitCFU.dk/lnkyj3m>,

Social bæredygtighed <http://mitCFU.dk/lnkyj3c>,

Økonomisk bæredygtighed <http://mitCFU.dk/lnkyj3w>